

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre ... 9 kor.
Egy óra ... 8 kor.

Nyiltéri közlemények
megállapítás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI LAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetért
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 37.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézvágy-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 36.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, július 4.

Szász Károly a képviselőház elnöke.

A munkapárt ötven szónyi többsége. — Az első erőpróba sikere.

— Saját tudósítónk telefon jelentése. —

Egy parlament díszét: annak első reprezentánsa: pártok fölött álló elnöke adja meg. Az elnök lehet párt-politikus, de személyében kell garanciáját viselni annak a legelső igazságnak, hogy a házszabályokat párt-politikai célzatosság nélkül fogja alkalmazni.

A magyar parlament elnöki tisztiségének betöltése azért késett ilyen soká, mert erre a tekintélyt adó és tekintélyt kívánó méltóságra megfelelő férfit kerestek. Olyat, aki méltóképen képviseli kifelé a magyar képviselőházat s akinek személyében minden párt megnyugvással látja a Ház törvényeinek hűséges őreit. A nemzeti munkapárt, a maga többségének és erejének tudatában is, a legmesszebb menő előzékenységgel hirdette, hogy nem kíván élni többségi jogaival s kész támogatni a jelenlegi kormány jelöltjét, ha az nem prononszizozott párt-politikus. A munkapárt ezzel a konciliáns magatartásával is követendő példát szolgáltatott arra, hogy a feladatait ismerő ellenzéknek milyen utat kell követnie. Amint hogy a jelenlegi kormány megalakulásának első pillanatától fogva a nemzeti munkapárt egy pillanatra sem igyekezett akadályokat gördíteni a kormány útjába s az elnökválasztás kérdésében is megkönnyíteni igyekezett annak munkáját.

A kormányt támogató pártok azonban ahelyett, hogy megértették és méltányolták volna ennek az engedékenységnek igaz értékét s igyekeztek volna egy nagystilű politikus személyében megegyezést keresni: tulzott optimizmussal Tóth Jánost jelölték az elnöki állásra. Nem óhajtunk visszaélni a kínálkozó alkalommal s a jelölésből következtetést vonni a kormányt támogató pártoknak a parlament elnöki székéről való felfogására: annyit mégis kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy a nemzeti munkapárt a magyar parlament tekintélyének megóvása céljából is igen helyesen tette, ha a Tóth János-féle politikusokat nem engedi az elnöki székbe ülni. Tóth János annyira párt-politikus, egy szenvedélyektől átfutott politikai szélsőségnek olyan kimondott exponense, hogy az elnöki pártatlan ítéletnek nem lehet az alkalmazója.

A munkapárt ebben a kérdésben

megmutatta, hogy a magyar parlamentben az ő akarata nélkül politikát csinálni nem lehet. Ha tetszik: tekintsek ezt a kormányt támogató pártok erőpróbának s győződjenek meg arról, hogy a nemzeti munkapárt bomlásáról célzatosan terjesztett híreknek mennyi az alapjuk. A munkapárt már a szavazás során bebizonyította azt, hogy tudatában van erejének s azzal élni is tud. És pedig mindenkor az ország javára, mert a Szász Károly megválasztása tisztessége az elnöki széknek. Becsületes politikus, igaz ember és tiszta jellem. A nevéhez fűződő tradíciók az elnöki székben is kötelezni fogják, hogy igazságos, pártatlan legyen s a magyar politikai tradícióknak hűséges őre. Nem is kételkedünk abban, hogy a kormányt támogató pártok belátják ezt s a parlament többségének okos döntésébe jó szívvél megnyugszanak. Ami történt, az kellemetlen lehet Esterházi Móric gróf miniszterelnöknek, aki gyorsan megtanulhatja, hogy az isten óvja meg az embert — a barátaitól.

Szász Károly 186 — Tóth János 138.

A képviselőház ma délután ülést tartott, a melynek napirendjén az elnökválasztás szerepelt. Már félhárom óra után szálíngózni kezdtek a képviselők a Házba és három óra tájban szorongtak a jobboldali és baloldali folyosókon. Mindkét oldalon szavazó lapokat osztogatnak a fiatalabb képviselők. Az egyik szavazó lapon Tóth János, a másikon pedig Szász Károly neve van. Felületes szemlélődésre ugylátszik, hogy a munkapártiak jelentek meg a nagyobb számmal. A jobboldali folyosón már három előtt ott voltak *Khuen-Héderváry Károly gróf, Rosner Ervin báró, Vojnich Sándor, Harkányi János báró, Teleszky József, Jankovics Béla* és később jött *Tisza István gróf is. Ezután hirtelen feltűnt Esterházy Móric gróf miniszterelnök alakja. Vojnich István bárót kereste és vele hosszasan tárgyalt. Azután Tisza István gróffal vonult félre és hosszasan beszélgetett. A tanácskozásba bevonták később Szász Károlyt is. Esterházy ezután átsétált a baloldalra, ahol *Andrássy Gyula* gróffal folytatott bizalmas megbeszélést. Tárgyalt *Khuen-Héderváry Károly* gróffal is.*

Hamarosan híre terjedt annak, hogy az utolsó pillanatban fordulat áll be és a választásra összesereglett két tábor talán mégis megegyezik egymással. Tény, hogy a koalíció körében elhamarkodott lépésnek mondták Tóth János je-

lölését, szemben a miniszterelnök akaratával.

— Ez árthat a kormány presztizsének is — mondták a baloldalon többen. Tóth János azonban annyira forszírozta jelölését, hogy nem lehetett megtagadni.

A baloldali folyosókon szintén nagyon korán ott voltak a pártvezérek. Mindkét oldalon szorgalmasan jegyeztek, hogy kik jöttek el és kik maradtak távol. A baloldalon erősen bizakodnak Tóth János megválasztásában, míg a jobboldalon bizonyosra veszik, hogy Szász Károly lesz az elnök.

Félnégy óra tájban megszólalt a csengő és a képviselők betódultak a terembe. Körülbelül háromszáz képviselő volt a teremben, amikor *Simontsits Elemér* alelnök megnyitotta az ülést. A munkapárti padsorok egy része zsúfolásig meg van töltve, a másik része, csak szórványosan telt meg. A kormánypárti képviselők csaknem teljes számban megjelentek. A Ház asztalán fekete ládika van, ebbe dobják a szavazatokat.

Az elnök jelenti, hogy őfelsége az indemnitási törvényt és a horvát pénzügyi egyezményről szóló törvényt szentesítette. Jelenti továbbá, hogy *Szinnyey-Merse Félix* és *Pap Géza* báró ügyében az összeférhetlenségi bizottság megállapította az összeférhetlenséget és felhívta a képviselőket, hogy nyolc nap alatt szüntessék meg az összeférhetlenségi okokat.

Napirend előtt Szász Pál szólalt fel. Előadta, hogy a Népszava egyik képviselőházi beszédével kapcsolatosan megtámadta őt katonai minőségében és erről jelentést tett ezredparancsnokságának.

A baloldal sűrű közbeszólása mellett kijelenti, hogy semmiféle terrorizmus által nem hagyja magát befolyásolni.

Elnök: Attérünk a napirendre, a képviselőházi elnök megválasztására. A választás titkos és összehajtott szavazólapokkal történik meg. Fel fogom olvasatni a képviselő urak névsorát és felhívom a képviselő urakat, hogy egyenkint lépjenek az urnához és egyenkint dobják bele szavazó lapjaikat. Ezután megkezdődött a szavazás. A névsort *Sztojka Kálmán* jegyző olvasta. A szavazás csendesen folyt.

Közben bejött *Vázsonyi Vilmos* igazságügyminiszter, odament *Rakovszky István*hoz, ki a baloldal szélső sarkán ült. Egészen közel hajolva beszélgetni kezdtek egymással.

A munkapárton hamarosan észrevették a pikáns barátkozást.

— *Éljen az új barátság!* Mióta vannak ilyen jóba: — kiáltották.

Hódy Gyula mosolyogva kiáltott vissza: Talán nem tetszik ez a barátság!

Amikor a legifjabb honatyá, *Guttman* Henrik báró járult az urna elé, a munkapártiak jókedvűen kiáltották: -- *Drága követ!*

Lengyel *Zoltán* nevének olvasásakor a baloldalon gúnyosan éljenezni kezdtek, mire a munkapárt hangos éljenzéssel felelt. Így azután kétféle éljenzés közben szavaz le Lengyel, aki mosolyogva hajol meg a baloldal felé. Az „n” betűnél *Náray* Lajos is leadta szavazatát. A névsor olvasását fél öt órakor fejezték be, ezután *Szász Pál* jegyző felolvasta a távol levők névsorát. A névsorok felolvasása után a szavazatok megszámlálása kezdődött. Öt óra előtt öt perccel megszólalt az elnöki csengő.

Simontsits Elemér elnök. A szavazatok megszámlálása befejeztetvén, kihirdetem az eredményt.

Leadtak összesen 326 szavazatot, ebből *Szász Károlyra* 186, *Tóth Jánosra* 138 szavazat esett. A képviselőház tehát általános szótöbbséggel *Szász Károlyt* választotta meg elnöké, amiről a király öfelségét a miniszterelnök ur útján fogjuk értesíteni.

Az eredményt a munkapárt határozott éljenzéssel fogadta és percekig melegen ünnepezték *Szász Károlyt*. Az elnök ezután negyed órára elfüggesztette az ülést, hogy *Szász Károlynak* megválasztását tudomására adja.

Az ötven főnyi többség a folyosókon élénk megbeszélés tárgya volt. A munkapárton hangzottak, hogy ez az erőpróba is bizonyítéka a párt egységének. A baloldalon határozottan belenyugodtak a megváltozhatatlanba és *Tóth Jánosban* már az új kultuszminiszteri államtitkár látták.

Simontsits Elemér az elnöklő alelnök megnyitja az ülést és jelenti, hogy az új elnök üljelent tisztségének átvételére. A belépő *Szász Károlyt* a munkapárt felállással, éljenzéssel és tapsal fogadja.

Szász Károly ezután elfoglalta az elnöki széket. Meghatottan köszönte meg a megválasztását, amely váratlanul, sőt óhaja ellenére történt. Igérte, hogy magas közbizalmi tiszttségét a nagy időkhez méltóan fogja betölteni és megfogja tartani a házszabályokat. Megköszönte a többség bizalmát és kérte az egész Ház támogatását működéséhez.

Esterházy miniszterelnök jelentette ezután, hogy királyi kézirat érkezett, amelyet *Szatmáry* jegyző felolvastott.

A királyi leirat bezárja az országgyűlés negyedik ülészakát és az ötödik ülészakát megnyitására rendelkezik. Az elnök bemutatja a jelentést a negyedik ülészakáról és közli, hogy az új ülészak holnapi megnyitására való tekintettel az interpellációs könyvet ma ne olvassák fel. Bejelenti, hogy a házszabályok értelmében a két alelnök, a jegyzők és a hármas újra választatnak. Javasolja, hogy a képviselőház szerdán délután három órakor tartson ülést és ezen ejtse meg a választásokat. Továbbá javasolta, hogy tizenkét jegyzőt válasszanak.

A Ház így határoz és az ülés fél hat órakor véget ér.

Az entente titkos szerződéséről. *Berlinből* jelentik: Egyre szaporodik az anyag a német kormány kezében, amellyel az entente titkos szerződésait fogja *Bethmann-Hollwegh* birodalmi kancellár a birodalmi ülésen megvilágítani. Be fogja bizonyítani, hogy a nyugati és a keleti hatalmak a központi hatalmak ellen valósgos rablósövetséget kötöttek. A titkos szerződések az orosz szociálisták kezébe vannak és abból már eddig is megdöbbentő részle-

teket hoztak a nyilvánosságra. Eljutottak azok a német kormányhoz is és a leleplezéstől nemcsak az entente diplomatai, hanem a hadvezérei is félnek, mert attól tartanak, hogy a szerződések tartalma a hadseregeikre is kijózanító hatást fognak gyakorolni.

Összel tárgyalja a Ház a választójogot.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: Az elnökválasztási harcra mind a két párt a győzelem biztos reményében indult. A baloldali pártok abban bíztak, hogy a munkapártnak több, mint fele tartózkodni fog a szavazástól, miután a legutóbbi szavazásnál is több, mint száz munkapárti képviselő hiányzott. Az alelnökök dolgában még nem határoztak a pártok. A döntések a mai elnökválasztás eredményétől függöttek. A kisebbségi pártok csak akkor jelöltek volna az alelnöki állásra, ha sikerült volna *Tóth János* elnöké választaniuk. A jegyzők választásában, valamint a bizottságok megalakításában az összes pártok résztvesznek és minden párt a maga számára nyílnak megelégedően jövel.

A Ház tanácskozásai előreláthatólag július közepéig tartanak, ezután megkezdődik a nagy nyári szünet. Az első törvényjavaslat, amellyel a kormány a Ház elé lép, a miniszterumok szaporításáról szól. A javaslat általánosságban a háborúval kapcsolatos teendőket és a háborúról a békére való átmenet ellátását jelöli meg, anélkül, hogy határozott reszortokat statuálna és általánosságban kér felhatalmazást a személyi és dologi kiadásokra.

A kormány komolyan foglalkozik azzal a gondolattal, hogy az országos közéletmezési Hivatalt beosztja a földművelésügyi miniszterumba. *Mezőssy Béla* földművelésügyi miniszternek az a terve, hogy a közéletmezési hivatal vezetését *Borlik Istvánra*, a most kinevezendő államtitkár bizza. A beosztási terv még egészen egészen kész, mert meg sok személyi akadályt kell elhárítani.

A kultuszminiszterium államtitkári állásának betöltésére vonatkozólag a legkülönbözőbb kombinációk vannak forgalomban. A legvalószínűbb az, hogy *Tóth János* lesz az államtitkár, ki kálvinista ember. Ilyenne van ugyanis szükség, mert *Nagy János*, a másik államtitkár katolikus. — Arról is van szó, hogy egy második adminisztratív államtitkári állást szerveznek és erre *Neményi Ambrus* miniszteri tanácsost nevezik ki. Beavatottak azt sem tartják kizártnak, hogy *Apponyi Albert* gróf/régi munkatársának, *Molnár Viktor*nak készíti az új állást. A politikai államtitkárságra, egy másik kombináció szerint *Ostffy Lajos* a csendőrmalki kerület képviselője is jelölt.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Hírsz határozottsággal azt állítja, hogy a kormány a választójogról szóló törvényjavaslatot mindjárt az őszi ülészak elején óhajtja a plénium elé vinni. A kormány számít arra, hogy a javaslatot a munkapárt ellenszere dacára is képes lesz a mai parlamentben keresztül vinni. Ha azonban ez nem sikerülne, illetve a javaslatot a munkapárt leszavazná, úgy a kormány a Házat azonnal feloszlatná és a választásokat az eddigi tervek szerint október közepére írta ki. Az új választások elé *Esterházy Móric* gróf miniszterelnök már mint egy tömör új párt vezére, a legteljesebb munkaprogrammal lépne.

Szakszárdról jelentik: Tolnavármegye központi választmánya a szakszárdi választást július 17-re tűzte ki. *Baththyány* Lívada gróf miniszternek nincs ellenjelöltje.

Komáromból jelentik: A választást július 10-ére tűzték ki. Egyedüli jelölt *Balla* Aladár Károlyi párti.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A munkapárt ma esti értekezletén a Ház két alelnöki állására *Simontsits* Elemért és *Seitovsky* Bélát jelölte. A jegyzői állásokban meghagyják az eddigi nyolc jegyzőt. A kormányt támogató pártok az alelnökségre nem jelölnek, négy jegyzőjük: *Hammersberg* László, *Fráter* Lőránd, *Huszár* Károly és *Nagy* Vince.

Kintzig János felmentése.

(Az Aradi Közlöny tudósítójától.)

A hivatalos lap mai száma közli azt a királyi kéziratot, amellyel *Kintzig* Jánost, Arad város főispánját öfelsége felmentette állásától. A királyi kézirat szövege a következő:

„Magyar belügyminiszterem előterjesztésére *Kintzig* Jánost, Arad szabad királyi város főispánját, ezen állásától buzgó és eredményes szolgálatainak elismerése mellett, saját kérelmére felmentem és egyben tekintettel a jelenlegi rendkívüli háborús viszonyokra megengedem, hogy a főispáni teendőknél további ellátásával mindaddig bizassék meg, amíg utódja kineveztetik, illetőleg a főispáni teendőknél ellátásáról esetleg másképp történik intézkedés.”

Kintzig János mástól éven át volt Arad város főispánja. Már évtizedekkel ezelőtt előtte is volt külön főispánja a városnak, az újabb korban azonban ő volt az első főispánja Aradnak és mondható, hogy az ő kinevezése kedvéért választotta ketté a kormány az aradi és a vármegyei főispányságot. Hogy milyen helyes, célszerű és üdvös intézkedés volt ez, azt ma Aradon nem kell sok szóval bizonyítani, mert mindenki előtt kétségtelenné vált, hogy ez a kormányhatározat feltétlenül elősegítette Arad város haladását. *Kintzig* János több mint egy éven át való működésének ideje alatt bebizonyította, hogy minden lépésével Arad város nagy és fontos közérdekét szolgálta. Fáradságot nem ismerő ambícióval vetette közbe magát a legmagasabb fórumok előtt a város fontos ügyeiért és elfogultság nélkül állapítható meg, hogy fellépését csaknem minden esetben siker koronázta. Pártkülönbség nélkül a legteljesebb elismerést vívta ki tevékenységével és Arad város lakossága őszinte sajnálattal vesz tőle bucsút főispáni állásától való megválása alkalmából.

Remélhetjük, hogy *Kintzig* János közéleti szereplése nem szűnik meg a főispáni állásától való bucsuzásával. Az aradi munkapárt ragaszkodó szeretetének és egyöntetű fellépésének volt az örömdíjazás eredménye *Kintzig* János főispáni kinevezése. Most, hogy a munkapárt az ellenzék szerepét foglalja el, az a hatalmas tábor, amely Aradon *Tisza* István tündöklő személye körül csoportosul, azt reméli, hogy *Kintzig* János továbbra is megmarad a párt vezérének. Az a tény, hogy *Kintzig* János ezután is az ellenzék szerepét betöltő munkapárt élén marad, garancia arra, hogy a nemzeti munkapárt méltóságtelejes komolysággal és higgadsággal fogja gyakorolni ellenzék hivatását, amelyre talán sohasem volt olyan nagy szükség, mint a következő korszakban.

A szász király elutazása. Bécsből jelentik *Frigyes* Agost szász király ma visszatutott *Drezdába*.

Kramarz Károly dr. és a politikai kegyelem.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Az a politikai amnesztia, amely az *Aradi Közlöny* mai számában közölt királyi kézirat-tal vált nyilvánossá, az osztrák politikai pártokat teljesen új helyzet elé állította. Mindenki ajkán ott lebeg az a kérdés, mi lesz *Kramarz* Károllyal, a csehek halálra, illetve tizenöt évi fegyházra ítélt vezérével. Az ő személye áll az amnesztia rendeletet megelőzőt parlamenti vita és kormányváltás előterében.

Mint Bécsből jelentik, a csehek amaz állításával szemben, hogy *Kramarzzal* a möllersdorfi fogságban rosszul bántak, közlik, hogy *Kramarz*, aki büntetését Möllersdorfbán tölti ki, a lehető legjobban érzi magát. A csehek abbéli állításainak, amelyek szerint *Kramarz* éheznek, leginkább ellentmond az a tény, hogy *Kramarz* önmaga gondoskodhatik élelméről, azonkívül a maga ruhájában járhat és arról is gondoskodnak, hogy olvasnivalója legyen; *Kramarz* több bécsi lapra, a *Fremdenblattra* is előfizet.

(*Kramarz* elítélése.)

Kramarz cseh képviselőfelségárulás miatt már a háboru elején letartóztatták s ellene megindították a bünvádi eljárást. *Kramarz* tudvalevőleg a legnagyobb ellenzője volt a cseh-német kibékülésnek, állandóan pánszláv érzelmeket tanusított s hevesen küzdött a delegációkban is a német szövetség ellen. *Kramarz* felesége orosz nő, a kinek *Krimben* nagy kiterjedésű birtokai vannak.

A *Kramarz*-perben hat hónapi tárgyalás után 1916. június 3-ikán mondott ítéletet a cs. és kir. hadosztálybíró. Mind a négy vádlottat kötéltálati halálra ítélték. Az ítélet egyben meghatározza, hogy először *Cservinkát* végezzék ki, a *Narodny Listy* cseh újság egykori titkárá, utána *Zamazalt*, azután *Rasin dr.-t* és végül *Kramarz dr.-t*, aki az egész ügynek értelmi szerzője volt. *Rasin dr.-t* és *Kramarz dr.-t* a doktori címüktől is megfosztották. Ez a kegyő mosolyogva haligatta végig az ítéletet. A bünpör tárgyalása 1915. december 6-ikán kezdődött s a bizonyítási eljárást május elején zárták le. A katonai ügyész vádbeszéde négy napon át tartott, május 15-ikétől május 19-ikéig. *Kramarz dr.* három napon át védekezett. *Kramarz dr.* védője meg épen hat álló napon át beszélt, május 28-ikától 29-ikéig.

(Az ítélet indokolása.)

A legfőbb *Landwehr*-bíró ítéletének megokolása a következőket emeli ki:

Az első bírósági ítélet megállapította, hogy *Kramarz*, mint a csehországi pánszláv propaganda és az oroszbarát cseh mozgalom vezére tudatos együttműködése által a monarchia szétarabolására célzó mozgalmakkal a háboru kitörése előtt és azután államunk épsége ellen tört. Ugy az ellenséges, mint a semleges külföldön messzire szétágazó szervezett forradalmi propaganda indult meg, a mely minden eszközzel, mint például folyóiratok kiadásával, a melyek majdnem kizáróan az elszakadási eszmet szolgálták, felhívások kibocsátásával, kongresszusok rendezésével, cseh önkéntes légióknak Oroszországban, Franciaországban és Angliában való szervezésével egy Ausztria-Magyarországtól független cseh állam létesítésén dolgozott.

Az ítélet továbbá beigazolta, hogy már régen a háboru kitörése előtt egyes cseh politikusok, különösen *Kramarz*, a neoszlavizmus jellegű mozgalmat indítottak és táplálták, a mely cseh-tót területeknek a mon-

archiától való elszakítására irányult és azon dolgozott.

A bíróság meggyőződése szerint a vádlottak üzelmei ama sajnálatos jelenségekre vezethetők vissza, a melyek a háboru folyamán a cseh lakosság egy részében felszínre jutottak és a háboru sikeres befejezése elé jelentős akadályokat gördítettek.

(Az első megkegyelemzés.)

Az ítélet ellen *Kramarz* és társai semmisségi panaszt nyújtottak be a legfőbb *Landwehr*-hadbírósnál, a melyet az nyolc napnyi nyilvános tárgyalás után 1916. november 20-án elvetett. Ezzel az ítélet jogerőre emelkedett. Ő felsége ez év január 4-én az elítélteknek legkegyelmesebben elengedte a rájuk kimondott halálbüntetést. A halálbüntetés helyett a vádlottak a következő súlyos, a törvény értelmében (1867. november 15-iki büntetőtörvény-novella) szigorított börtönbüntetést kaptak: *Kramarz Károly* 15 évet, *Rasin Alajos* 10 évet, *Cservinka Vince* és *Zamazal József* 6-6 évet.

(Magyar politikusok a rendeletéről.)

Budapestről telefonálja tudósítónk: A képviselőházi tolyosón a munkapárti képviselők a tegnapi osztrák császári kegyelmi rendeletet tárgyalták.

Az a vélemény alakult ki, hogy miután a kegyelmi rendelet „népeimről” beszél, legközelebb a monarchia másik felében is hasonló kegyelmi rendelet fog megjelenni. Mivel pedig a rendelet mindazoknak, akik a monarchia ellen hűtlenséget követtek el, kegyelmet ad: az amnesztia legnagyobb veszedelmét rejti magában. A munkapártban lehetetlennek tartják, hogy ily rendelet a cseh pártok nyomása alatt megjeljen, ha ma is *Tisza István* gróf lenne a magyar miniszterelnök. *Tisza* erélyes állásfoglalása dacára a szélsőséges nemzeti elemek ismét szabad teret nyerhetnek. Lehetségesnek tartják, hogy a magyar elemek ne látnak be a sok szépet ígérő mostani kormány erélytelenségét. Nemesak a saját álláspontját nem tudja idehaza kivinni, hanem erélytelen arra is, hogy a magyar érdekeket Ausztriával szemben megvédje.

(Bolányok az osztrák parlamentben.)

Bécsből jelentik: A *Reichsrath* mai ülésén *Seidler* miniszterelnök bemutatta az amnesztia-ról szóló császári kéziratot. Az ülés kezdetén viharos jelenetek voltak. A német nemzetiségű képviselők, akiket az amnesztia rendelet váratlanul ért, zajos közbekiáltásokba törtek ki, — különösen a német radikálisok.

— Ez az amnesztia szentesíti a hazaárulást! *Kramarz* lesz még az osztrák miniszterelnök! — kiabálták, továbbá a hadsereget éljenezték. A szláv, különösen a cseh képviselők ezzel szemben folytonosan a császárt éltették és ezt kiáltották a német radikálisok felé: „Ez a maguk lojalitása?”

Német részről különösen *Wolff* képviselő hangos. Főlkapta az előtte álló asztalt és a csehek felé rohant. Csak nehezen lehetett a tettegességet megakadályozni. Percekig tartott, míg az elnöknek sikerült a rendet helyreállítania. Ezután a miniszterelnök folytatta a királyi kézirat fölolvását, majd ennek befejeztével még mindig zajos tüntetés közben áttértek az igazságügyi bizottság jelentésére.

(A rendelet következményei.)

Bécsből jelentik: A *Reichsrath* postahivatalához ma délután százával érkeztek ud-

völzö táviratok *Kramarznak* címére Cseh- és Morvaországból.

A német radikálisok elhatározták, hogy ha a kegyelmi aktus által előidézett helyzetet nem szánják, akkor nem támogatják a kormányt.

Klofacot egyelőre nem engedték szabadon. Védője a katonai bíróságtól azt a választ kapta, hogy hazaáruláson kívül kémkedés miatt is folyik ellene eljárás, ennél fogva ebben a kérdésben döntést kell hozni.

Az amnesztia *Brunár* cseh képviselőre is kiterjed, akit akkor tartóztattak le, amikor 1914. novemberében az Ausztriában és Magyarországon levő cseh katonákat meglátogatta.

Gross házelnök a *Reichsrathnak* külföldre menekült 4-5 tagját felszólította, hogy harminc nap alatt térjenek vissza, különben elvesztik mandátumukat. Parlamenti körökben az a hír terjedt el, hogy *Massaryk* tanár, aki jelenleg Londonban tartózkodik, a svájci követség útján salous konduktust kért a Bécsbe való visszatérésre.

Letartóztatott félkezű kém.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Rejtélyes kémkedési perben folytat néhány hét óta bünyői vizsgálatot a budapesti honvédbíró. — A budapesti rendőrséghez ugyanis június elején névtelen feljelentés érkezett, melyben figyelmeztetik, hogy *Gömöri Ferenc*, a földművelésügyi miniszterium napidijasa tömérdek pénzt vert el a legutolsó esztendőben, amelyet kémkedés fejében kapott. A rendőrség széleskörű nyomozást indított, melynek során *Gömöri Ferencet* kedvesével, *Heller Ilona* artistanővel együtt letartóztatták.

Gömöri Ferenc ismert alakja a budapesti éjszakai életnek. Rendszerint artistanők társaságában ült a *Bohém-tanyán* és a *Meteor-kávéházban*. Felkarja gyerekkora óta hiányzott. Ismerősei azt hitték róla, hogy műgyetemi hallgató és építési irodában van alkalmazva.

Gömöri a háboru második évében több hónapra eltűnt *Budapestről*, azután elegánsan kiölközve sok pénzzel tért vissza. Barátai érdeklődésére elmondotta, hogy a román határon utakat épített és több ezer koronát takarított meg. Artistanők társaságában ezután ismét megfordult az összes éjszakai helyeken, pezsgőt és drága francia pálinkákat fogyasztott, nappal sohasem látták, csak szürkületkor kelt föl és akkor végigkocsizott a *Stefánián*.

A rendőrség *Gömörit* a *San Remo* szállóban találta meg, ahol együtt lakott *Heller Ilonával*. A nyomozó közegek rögtön házkutatást is tartottak, mely alkalommal *sifirozott leveleket* és *táviratokat* találtak *Gömöri kofterjében*. Továbbá Romániából küldött levelekre is akadtak. A nyomozás során az apát, *Gömöri S. Józsefet*, a műgyetem főpedellusát is kémkedés gyanúja terhelte. Kiderült, hogy második fia *Géza*, aki díjbirkózó, a román háboru kitörése előtt kiszökött Romániába.

A nyomozás lefolytatása után az apa ellen bizonyítékot nem találtak és ezért ellene az előzetes letartóztatást megszüntették.

Gömöri Linza Livius dr. katonai védőt nevezte meg védőjének.

A szegedi honvédkerület vezérkari főnökének áthelyezése. *Shvoy István* vezérkarhoz beosztott őrnagy, a m. kir. szegedi honvédkerület vezérkari főnöke néhány napon belül elbucszik a szegedi honvédkerulettől és

Budapestre költözik. Shvoy őrnagyot ugyanis Szarmay Sándor honvédelmi miniszter rendelte ki Tabajdy tábornok honvédelmi államtitkár mellé osztályfőnöknek. Az új szegedi vezérkari főnök Aschenbrier vezérkarhoz beosztott százados lesz, aki néhány nap óta már Szegeden tartózkodik.

Áldozatteljes harcok

Zborownál.

Budapest, július 3. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti harcok:

A Stochod mentén a gyengébb támadásokat visszautasítottuk. Zborownán délnyugatra sikerült az elleneseknek, a miénket túlhaladó haderőnek harcra vetésével arcvonalunk egy csekély részét, előkészített hátsóállásunkba visszahívni. Az osztrák-magyar csapatok itt nehéz, áldozatokkal teljes harcokban, a túlterhek csak lépésről-lépésre engedve tehetők lehetővé, hogy a tartalékok közbelépése a helyzetet és az erőviszonyokat visszaállítsa. További támadások itt nem következtek. Koninchynál több erős előretörést véresen visszavertünk. Brzezany területén az oroszok eddigi sikertelen támadásaik és igen nagy veszteségeik folytán harci szünetre kényszerültek.

Olasz harcok:

A 20. és 31. honvédegyalozozred osztagai Kostanjevicánál elfoglaltak egy ellenséges előállást és 2 tisztet, 270 lönyit legénységet és 2 géppuskát szállítottak be.

Délkeleti hadszíntér:

Nincs esemény. A vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Éhség zavargások

Hollandiában.

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

Rotterdam. Az entente államok a hadierő-
lok revíziója céljából csak ősszel tartják meg
értekezletüket.

Hága. Ide érkezett jelentések szerint az
argentínai kormány közölte a német kormány-
nyal, hogy Argentína nem hajlandó tovább is
tűni hajóinak elsüllyesztését.

Hága. A washingtoni katonai kö-
rök véleménye szerint az amerikai
csapatok valószínűleg novemberben
érkeznek Franciaországba.

Rotterdam. Amsterdamban ma és
tegnap burgonya inség miatt súlyos
tűzvesztésű zavargások voltak. A tö-
meg az élelmiszer üzleteket megro-
hantá és kifosztotta. Ugyanilyen sors
ért egy nagy ékszerész üzletet is. A
zöldség piacon a tömeg a zöldségelá-
rusító helyeket szintén kifosztotta. A
rendőrségnek és a katonaságnak főbb-
szőr közbe kellett lépnie. Attól fének,
hogy a zavargások meg fognak is-
métlődni. Egy tisztet véresre vertek.
Amsterdamhoz közeli Katenburg
szigeten a tömeg barikádokat épített és
itt is véres harcok folytak. A kato-
naság többször sortűzet adott a za-
vargókra, de eddig nem sikerült a
szigeten rendet teremteni.

Megállítottuk az állásainkba betört oroszokat.

Berlin, július 3. (Hivatalos.) A
nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harcok:

A tüzetvékenység általánosan csak
este felé élenkült fel. Az Ypern sza-
kaszon jelentékeny erősséget ért el.

Rupprecht bajor trónörökös had-
csaportja:

Az angol vonatokba történt előre-
töréseink a Labassee csatortól
északra, Lensől nyugatra, Bullecourt-
nál jó felderítési eredménnyel jártak.
Hargi-Courtinál, St.-Quentinél észak-
nyugatra, őrségeknek egy csatározá-
sában szintén foglyokat ejtettünk és
hadianyagot zsákmányoltunk.

A német trónörökös hadcsaportja:

A franciák ismét megkísérelték,
hogy a La Boveele-i fensíkon és a
Maas balpartján elvesztett árkaikat
visszaszerezzék. Cernyól délkeletre
visszautasító tüzünkben két támadá-
suk veszteségteljesen összeomlott. Az
Avocourti erdő szélén és a 304-es ma-
gaslaton megsemmisítő tüzelésünk
megakadályozta, hogy támadásra elő-
készített ellenséges rohamcsapatok
árkaikból előretörjenek. Champagne-
ban, a Poel hegyen, egy vállalkozá-
sunk szándékunkhoz képest sikerült.
A felderítők foglyokat és zsákmányt
hozták magukkal. 6 ellenséges repülő-
gépet lelőttünk, egyet közülük báro
Richtofen kapitány lőtt le.

Keleti harcok:

Lipót bajor herceg vezértábor nagy
arcvonalas:

Míg a keleti tenger és a Pripjet
között a harci tevékenység csak Ri-
gánál és Smorgonnál emelkedett, a tűz-
tevékenység erős volt a Stochod kö-
zepső folyásánál, ahol orosz résztá-
madások a kovel-keci vonal mentén
veszteségteljesen megfúrtak és
Dél felé egészen a Zlota-Lipáig. Itt a
keletgalíciai csata folytatódott. A nyu-
gati Stripa magaslatain előretörve
orosz tömegtámadásoknak sikerült a
betörési helyet észak felé kiszélesí-
teni. Tartalékaink közbelépése megállást
parancsolt az ellenségnek. Koninchynál
délkeletre és délután az oroszok erős
támadásai új állásunk előtt súlyos
veszteségekkel összeomlottak. Tovább
délre az ellenség még nem tudta öz-
szeadni erejét, hogy támadásait a
Brzezany melletti magaslati állások
ellen megajtsa. A Kárpátokban, Ro-
mániában és a Macedon fronton a
helyzet változatlan. — Ladendorff, első
kőszállásmester. (Miniszterelnökség sajtó-
osztálya.)

Berlin. A Wolf-ügynökség jelenti:
Az északi hadszíntereken újabban
26.700 bruttó tonnát elsüllyesztünk el.
Az elsüllyesztett hajók között volt egy
biztosító kísérettel haladó, körülbelül
5000 tonnás fölfegyverzett angol gő-
zös, amely köszénrakományt vitt egy
igen nagy kísérettel haladó fölfegy-
verzett angol gőzös, amelynek pa-
rancsnokát foglyul ejtettük és még
egy kísérettel haladó fölfegyverzett
angol gőzös, amelynek külseje ha-

sonlit a Dover Castle külsejéhez, s
amelynek tonnatartalma 18.200. Két
elsüllyesztett vitorlás halat és darab-
árut szállított. — A tengerészeti ve-
zérkar főnöke.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett
telefonjelentés.

Kitűnő termés Békésben.

Berlin. Ma kezdődött meg a birodalmi
gyűlés nyári ülészaka. A költségve-
tési bizottság kezdte meg először a
hadihitel tárgyalását, melyet bizal-
masnak mondtak ki.

Szarvasról jelentik, hogy Békés-
vármegyében régóta nem volt olyan
szép és jó termés kilátás, mint az idén.
A buza gyönyörűnek mondható és
minőségileg kitűnő.

Nem allamosítják

a közigazgatást.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Budapestről jelenti tudósítók: A
vármegyei tisztviselők országos egye-
sületének igazgatósága ma délelőtt
Fazekas Agoston elnöklésével ülést
tartott, amelyen megnyugrással vette
tudomásul, hogy a kormányváltozás
következtében a vármegyei közigazga-
tás allamosítására vonatkozó törekvé-
sek lekerülnek a napirendről. Ez azon-
ban nem jelenti azt, hogy a közigaz-
gatás reformjára nem volna szükség.

Az igazgatótanács ma testületileg
tisztelgett Ugron Gábor belügyminisz-
ternél, aki kijelentette, hogy nagy
érdeklődéssel kíséri az országos
egyesület munkáját. Biztosította az
egyesület vezetését, hogy közremű-
ködését a közigazgatás modern irá-
nyu fejlesztésében mindenkor szive-
sen fogja látni. Mindenkor egyetér-
téssel fognak dolgozni. A maga ré-
széről azon lesz, hogy a tisztviselői
kar jogos törekvései érvényesüljenek
és ebben a tekintetben csakis az or-
szág anyagi helyzete fogja a határt
megszabni. Súlyt fektet arra, hogy
az egyesület minden egyes alkalom-
mal bizalommal forduljon hozzá.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi heti műsor.

Szardán: Csárdás királyné, operett.

* A Gólem bemutatója. Lázás munka fo-
lyik a színháznál, hogy minél nagyobb sikert
biztosítson a Gólem előadása. Az előjelekből
ítélve a társulatnak kétségtelenül nagy mun-
kája nem hiába való fáradság. A szép zene, a
kitűnő szöveg egyaránt megfogják hozni a ki-
vánt eredményt és hozzá a pompás szereposz-
tás, ami már magában is elég a siker biz-
tosításához. A két női főszerepben Z. Váradi
Margit és R. Horváth Mici, míg a férfiak ré-
széről Róna, Gyöző, Barics, Járni S., Polgár S.,
Várnai játszik a főszerepeket. A Gólem mű-
törtéktől kezdve sorozatos előadásba van mű-
sorra tűzve.

Előkészületen: Lavotta szerelme és Őfen-
sége kalapja újdonságokon kívül nagy szorga-
lommal készül a személyzet egy pár reprizre.
Ugy m. Romeo és Julia, Szegény ifjú története,
Bizanc. az újdonságokból mint a reprizekből
nagyban folynak a próbák

A román pénzüzetek megreformálása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Amióta a régi koalíció ismét kormányra került és Apponyi Albert gróf kultuszminiszter lett, újból sokat foglalkozik a kozvélemény a román kérdés megoldásával. Hírek jelentek meg, hogy rövid idő múlva megint életbelépetik az Apponyi-féle híres-népoktatási törvényt, amely ellen tudvalévolg a magyarországi románok vezetői éles harcot folytattak, mert ez a törvény radikális eszközökkel igyekszik megmagyarosítani a román gyermekeket.

Kétségtelen, hogy a népiskola igen jelentős lépéssel viheti előbbre a románok körében a magyarosodás ügyét. Olyan körök azonban, amelyek a nemzetiségi kérdést is legelső sorban gazdasági ügynek tekintik, olyan nézeteket vallanak, hogy a románságot csak úgy lehetne teljesen meghódítani a magyar államesszémenek, ha sikerülne felszabadítani a román pénzüzeteket lenyűgöző hatás alól. A román pénzüzeteket a címektől kezdve a szervezetük legyökényebb gyökeréig törvényhozási uton kellene megreformálni. 1907-ben és 1908-ban tudvalévolg elrendelték, hogy az idegen hangzású helységneveket meg kell magyarosítani. Lobbok között Aradmegyében is több száz román község nevéet változtatták meg. Ekkor kapta például Kovaszina a Kovási nevet, ekkor lett Glogovácból Óthalom, Kúvinból Aradkóvi stb. Sajnálatos konstatahatjuk, hogy a magyarosítás nem sikerült teljesen, mert a románok egymás között még mindig Kovaszina-nak nevezik Kovászt. Nem is éri el az állam magyarosító eszát mindaddig, amíg alapjaiban nem változtatja meg a mai nemzetiségi törekvéseket és a tradíciók ellen hatásos eszközöket nem alkalmaz. Mindenekelőtt — mondják a gazdasági körök vezetői — a román pénzüzetek működését kellene alapos reform alá venni. Hiába magyarosították meg a román községek címét, ha a román pénzüzetek még mindig az ötven év előtti román címeket és neveket használhatják. Arad környéke is tele van román című pénzüzetekkel. Honföldi községekben díszleg a Crisana, Körösbökenyben

működik a Codrul. Huayadvármegye pláne tele van román című intézetekkel. Hátszegeen van a Hátiégana, Dobrán a Graniteral, Pujon a Glória, nem is szólva az erdélyi hatalmas tökérejeü Albináról. A Kompass tele van román címekkel. Az Agricola, az Autoral, a Comoara, a Sebesána, az Ancora, az Anideana, az Ardeleana, az Ariesána, az Armónia, a Bihoreána, a Bisztriciána, a Lunka, a Krisána, a Chiorána, a Corvineana pénzüzetet már címében hordja azt, hogy anyagilag hajlandó támogatni a románság törekvéseit. A faluról bejött román paraszt a pénzüzetet román címe iránt érdeklődik, mert egyetlen román pénzüzetet sem visel magyar cégért. A román hitelintézetek exponensei tudvalévolg a falusi papok és tanítók, akik províziót kapnak, sőt nérmely községekben vezetői is egy-egy nagyobb pénzüzetet tiókjának. Ezek a papok és tanítók kezükben tartják a román parasztot, mert tőlük, az ő segítségükkel juthatnak pénzhez és természetesen bennük látják minden politikai törekvésük minden szó-szólóját. A kormány két évvel ezelőt megteremtette a Pénzüzeti Központot, amelynek hivatása, hogy a magyarországi pénzüzetek működését ellenőrizze, helyes irányba terelje és általában felügyeletet gyakoroljon fölöttük. A Pénzüzeti Központ szervezetének megreformálásával kellene megoldani a nemzetiségi pénzüzetek rendkívül fontos kérdését és lehetővé tenni, hogy a Pénzüzeti Központ mélyen belejárjon a nemzetiségi pénzüzetek működési irányába, megváltoztathassa eddigi szervezetüket és lehetővé tegye esetleges magyarellenes törekvéseik érvényre jutását.

FIGYELMEZTETJÜK lapunk t. olvasóit

hogy a lapkihordóktól újságot vásárolni, vagy náluk a lapra előfizetni szigoruan tilos. Aki ezen óvást figyelmebe nem veszi, büntetendő eselekményt követ el :-:

Az állatkert titkaiból.

— A vadállatok háborus élete. —

A nagy szárazság sok gondot ád az állatkert vezetőségének, hogy miképpen lássa el az állatokat és tartsa üden a pompás park drága növényzetét. A locsolást tiltó rendeletet bizonyók is szigoruan megsértik és csak Lendl igazgató leleményességével sikerül a nagy kertet megmenteni a teljes elakkadástól. A kárnyos felületű sétatutakat hajnalonkint nedves ronggyal és vizes seprővel surolják föl és a növények megszáradt bőséges locsolása most néhány kis kezükannára szorítkozik.

Az állatok háborus korszaka körül szintén van új felfedezése Lendl igazgatónak: az erdőben szedett friss falomb, ami különösen kedves csamegeje lett az elefántnak és a nilusi lovaknak. Az elefánt már el is felejtette milyen a rizs és a korpa íze, amiben azelőtt különösen dúslakodott. A friss tölgy- és akácelombokból naponta nagy szekérral érkezik az állatkertbe s legtöbb előny ezek az új tápláléknak, hogy nem kerül pénzbe, viszont a széna métermázsájának ma hatvan korona az ára. Szénára alig költ valmit az állatkert, mert a szénnal táplálkozó állatokat vadgesztenyével etetik. A zsiráf, antilop, teve, láma, őz és szarvas ma már meg sem tudja lenni vadgesztenye nélkül. Annál fogósabb kérdés azonban a húsevők kielegítése, melyek bizony megie-

hetős sovány kosztra szorultak, amióta a lóhús az emberitáplálék drága fajtái közé emelkedett. Az oroszlánnak, tigrisnek, hiénának és farkasnak a főváros lóhús-üzeme csak a selejtjét adja mindannak, amiben azelőtt bőségesen résztük volt. A jegesmedve már sokkal válogatosabb, neki föltétlenül nagyobb zsirtartalmu húsa van szüksége. A multkor éppen kapóra jött egy waggon megromlott dán sajt, ami a Haditermék raktárába érkezett. A sajtot utközben a kukacok annyira ellepték, hogy emberi táplálékra alkalmatlanná vált. Az állatkerti medvek hat métermázsát kaptak a jöfete zsiros sajtól, a kirottak kukacokból pedig baromfiaknak csináltak pompás traktamentumot. De emellett a kobányai sertések sem jártak rosszul mert a kukacos sajt többi része nekik jutott.

Egyébként a jegesmedve a legnagyobb businségben is meköveteli a maga zsiros porcióját. A régi jóidőkben mikor egy hordó halzsir mindössze 34 koronába került, a mai háromezer koronás árral szemben, leginkább ezen éltek a jegesmedvek. Ma borzokat hizlalnak az állatkertben, külön a jegesmedvek kooztjának zsirosására.

Az aprómadarak kedves tápláléka a liszt-kukac és hangyatojás szintén nagyon hiányzik. Ha télire nem sikerül nagyobb mennyiségű hangyatojást szerezni, az apró madarak nagy része el fog pusztulni. A liszt-kukacot azelőtt a

VAROS ES MEGYE.

Sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1917. évi július hó 11-én délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 1. Polgármester havi jelentése. 2. A kereskedelmi kamarának újabb ajánlata az Apponyi-körut 12. sz. a. épületnek megvétele tárgyában. 3. Zubor Andor tanácsnok engedélyt kér arra, hogy az aljegyzői állásban élvezett 1000 korona személyes pótlék után a nyugdíj járulékot tovább is befizethesse. 4. A tanács jelentése a fogyasztó közönség részére beszerzett 400 waggon tűzifa tárgyában. 5. Ugyanannak előterjesztése a Vizesi-uti utkaparóház tárgyában. 6. A tanács beterveszi a nordójelző hivatali szabályrendeletet elfogadás vegett. 7. A tanács jelentése az átvonuló katonasáteknek 8 napon túli szállodai elszállásolása tárgyában. 8. Múlek Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tagnak indítványa a buza szükségletnek közvetlen beszerzése iránt és ezzel kapcsolatban Győr városnak a kormányhoz intézett hasonló szellemű leírata. 9. A gazdasági széknek jelentése Nemes Géza raktárbérletének megbosz-szabbítása tárgyában. 10. Sándor János bergyminiszternek leírata a belügyminiszeri állásától történt felmentéséről. 11. Gállányi Imre báró földmívelésügyi miniszternek leírata a földmívelésügyi miniszteri állásától történt felmentéséről. 12. Jankovich Béla dr. vallás- és közoktatásügyi miniszternek leírata a vallás- és közoktatásügyi miniszteri állásától történt felmentéséről. 13. Herezeg Esterházy Mária újonnan kinevezett miniszterelnöknek az új kormányának kinevezéséről szóló leírata. 14. Ugron Gábor leírata belügyminiszterre történt kinevezéséről. 15. Grätz Gusztáv dr. leírata pénzügyminiszterre történt kinevezéséről. 16. Serényi Béla gróf leírata kereskedelemügyi miniszterre történt kinevezéséről. 17. Mezőssy Béla leírata földmívelésügyi miniszterre történt kinevezéséről. 18. A földmívelésügyi miniszternek értesítése Hann Alajos kir. főmérnöknek az aradi folyam mérnöki hivatal főnökévé történt kinevezéséről. 19. Kintsig János főispánnak értesítése Csáby István segédmesternek 10. levéltárossá történt kinevezéséről. 20. A közigazgatási bizottság előterjesztése az elhalt Ottenberg Tivadár közigazgatási bizottsági tag helyébe más tagnak megválasztása iránt. 21. A polgármester előterjesztése az Arad városi iparos tanonciskola felügyelő bizottságába 4 törvényhatósági bizottsági tagnak bevélasztása tárgyában. 22. A tanács előterjesztése az üresedésben lévő I-és aljegyzői állásnak választás utján való betöltése tárgyában.

molnárok szolgáltatták bőségesen az állatkertnek. Most teljesen kipu szult a liszt-kukac, s az állatkert igazgatója azzal próbálkozott, hogy mesterségesen termeli a liszt-kukacot, ami azonban korpa és liast híján, nem sikerült.

A rovarevő madarak ma sem tudnak lemondani a maguk mindennapi cserebogár és svábbogár falatjukról. Lendl dr. igazgató, abból kiindulva, hogy Budapest valóságos svábbogár-telep, felszólította a házmestereket, hogy szedjék össze a férgeket. Félért ígért darabjért, meg sem tudott egyetlenegy sem kapni, mert a házmesterek letagadták, hogy házukban efféle bogár található volna. Így azutan kénytelen volt Lendl Adolf külön svábbogár-tenyésztő telepet csinálni, amely naponta 2-300 svábbogarat termel. Ha a házmesterek közönbösek maradtak a svábbogarakkal szemben, talán majd a lakók, ha e sorokat olvassák, maguk fogják összegyűjteni ezeket a csupán madaraknak kedves férgeket.

Az állatkert lakóin alig látszik meg a háborus korszak és szaporodásuk a súlyosabb táplálkozás óta — még nagyobb. Külföldi új állatpéldányokat természetesen most nem lehet beszerezni, de nincs is rá szükség, mert a természet szaporodás fedezi az elhullásokat. A háboru óta a közönség érdeklődése meghatározódott az állatok iránt. Az állatkert nagyon látogatott mindennapi sétahelye a publikumnak.

Nyolcvan fillér az új burgonya kilója.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az új burgonya piacra hozatalát tiltó kormányrendelet, amikor érvényét veszítette s amikor szabad lett volna a piacon megjelenni a várva-várt új burgonyának, a fogyasztó közönséget szomorú csalódás érte. A viszonyokhoz képest kevés új burgonya került a piacra s annak is oly hihetetlenül magas volt az ára, hogy csak a kivételes osztályhoz tartozók engedhették meg maguknak azt, hogy asztalukra tessenék az új burgonyát, a szegényebb néposztály pedig, amelynek éppen a liszthány miatt a burgonya a legfőbb tápláléka, kénytelen volt továbbra is annak fogyasztásáról lemondani. A kormány figyelmét nem kerülte el ez az újabb termelő kapzsiság s hogy megvédje a közönséget a kiuzsorázástól, az új burgonyának árát maximálta métermázsánként harminchat, illetve a mosott burgonyánál negyven korona egységárban. Mert ez az ár közel sem járt ahhoz, amit a piacokon nap-nap után elmerészelték kérni és a türelmetlen fogyasztók egy része elég meggondolatlan volt megadni, az új burgonya követte az egyéb élelmiszereknek a példáját, eltűnt a piacról, még ritkább lett, mint volt akkor, amikor a kormányrendelet annál piacra hozatalát megtiltotta. A következők magyarázata igen érthető. És különösen világossá válik abból az esetből, amit a közelmúlt napokban volt alkalma az Aradi Közlöny tudósítójának hallani.

Ócsanád és Apátfalva községek évek óta a legnagyobb szállítói az új burgonyának. A hétkés években naponta husz-harminc vagon új burgonya kerül eme vidékekről a budapesti vásáresarnokokba. Erről a vidékről óhajtott egyik aradi vállalat alkalmazottainak új burgonyaszükségletét fedezni olyképen, hogy szerződéses megállapodást óhajtott kötni ócsanádi és apátfalvai termelőkkel naponta tizenöt-husz métermázsra új burgonya szállítására. A termelő, amikor megkapta a felszólítást a szállításra, kitért annak teljesítése elől a következő magyarázattal:

— Akkor, mikor én a vetőmagot ötven koronáért vettem, nem leszek bolond az új burgonyának métermázsáját negyven korona maximális áron odaadni. És még hozzá dolgozni értené és fizetni a drága fuvart. Ott van a földben a burgonya, tessék, vegye ki az új, ha tetszik, mossá meg, úgy szívesen átengedem negyven koronáért, de, hogy még magam kintlévőim velem és a drága jószágomat is igénybevegyem hozzá, azt nem teszem, inkább maradjon ott az a burgonya a földben, én nem kintlévők velem. Hanem ha fizet az új a negyven korona maximális burgonya áron felül negyven koronát métermázsánként a kiemelés, fuvarozás és az ezzel járó minden egyéb fáradozásért, akkor szívesen elfogadom a megrendelést s kívánságához képest a tizenöt-husz métermázsra burgonyának szállítására vállalkozom.

Az ócsanádi termelőnek ebben a magyarázatában nyíltan és leplezetlenül meg van adva az az ok, amiért az új burgonyát nem látjuk a piacon oly mértékben, mint ahogy ezt a szükség megkívánta volna, vagy mint ahogy azt a viszonyok megengedhetővé teszik. Termés van, a termelők szavai szerint elég kedvező. Azt, hogy az új burgonya teljes erővel a piacra dobassék, egyenesen a maximális ár gátolja, amely a gazdáknak az érdekeit, az elmondottak szerint is érzékenyen érintette.

Súlyosbítja a helyzetet az a körülmény, hogy az aratás teljesen leköti a szabad munkásokat s abból a kevés férfierőből, amely ma rendelkezésre áll, csak elenyészően csekély jut egyéb mezői munkákra s így az új burgonya kiemelésével járó munkálatoknak elvégzésére. Hitek kellene még hozzá, hogy annyi erő szabaduljon fel az aratástól, amennyi az új burgonyáknak a megkívánt mértékhez szükséges kiemeléséhez kell, hogy lehetővé váljék a piacnak élénk s a szükséghez mért ellátása.

Magyar karrier — külföldön.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A madridi egyetemen a rádiológiai tanárának bereztek ki Szilárd Béla dr., ki fiatal éveiben Nagyváradon kapta az impulzust karrierjének nagyszerű ivelésére. A sokat emlegetett magyar sors ismét megtalálta idegenben az érvényesülés útját, mert egy kivételes tehetség túlépelt rajta és ambíciójának széles szárnyain túlrepülte a sorompót, mely szigorú utkeresztezéssel annyi nagyraihivatott magyar szándékot gáncolt halálra.

Dr. Szilárd Béla a nagyváradi kereskedelmi iskolában érettségizett. Már akkor emlegették, hogy különös érdeke van a matematika iránt és mint tanulóúrsai mondják, magába zárkózott, komoly fiatalember volt. — Özvegy édes anyja Mezőberényből költözött Nagyváradra férje halála után. A tudós apja Steiner Adolf földbírtokos volt Mezőberényben, még fiatalember korában betegeskedni kezdett. Szilárd Béla dr. amint elvégezte a kereskedelmi iskolát, Pestre ment az egyetemre, hol kémiát tanult. Zárkózottságával és határtalan szorgalmával hamarosan kitűnt s a legnagyobb csodálkozással hittek tehetségében kollégái, kik bámulták törhetetlen munkaerejét, szikár, magas alakjának állandóan szorgos hajlását a kísérletező szerek felett.

A budapesti műegyetem, hol asszisztens is volt, nem tudta nyújtani azt a kísérleti laboratóriumot, mely Szilárd Béla dr. ambíciójának megfelelő volna, így kénytelen volt külföldre menni. Párisba ment, hol nagynevű képességével feltűnt és a huszadik század egyik legnagyobb matematikusa, Henry Poincaré ajánlotta a világszerte ismert és a tudományban alapvető találmányok szereplő Curie házaspárhoz.

A munka lehetősége hamarosan gazdag eredményeket hozott a fiatal tudós részére. Találmányai európszerte ismertek a tudományos világban és egyidőben mutatták be találmányait a párisi és budapesti tudományos akadémiákban. Később önálló laboratóriuma volt Párisban és tudományának eredményeit nagyszerűen lehet alkalmazni a praktikus nagyipari üzemeknél.

A háború elején a londoni egyetemen Porter tanárral együtt dolgozott, később Spanyolországban dolgozott és a barcelónai laboratóriumában egy sterilizáló készüléket talált fel, mely nedvesíti a levegőt és leszállítja a hőmérsékletet. E készülékből egy példány Mária Kiszina spanyol anyakirályné tulajdonában van. Barcelónában több érdekes előadást tartott és hatalmas sikere következtében Minor del Castilló egyetemi tanár meghívta Madridba, hol olyan sikere volt, melynek következtében felajánlották az egyetem egyik tanszékét. A királyi család többször bizta meg dr. Szilárd Bélát, hogy tartson előadást az elektromosság hatásáról a radiumra címmel. A Szilárd Béla dr. találmánya több méter távolságból jelezte az elektromosság hatását.

Nagyváradról Madridba kellett elmenni dr. Szilárd Bélának, hogy tehetségének és nevének híre eljusson szűkebb hazájába. Érdekes és tanulságos történet ez; mert idegen világok elé mutatja az érvényesülés útját, egyben

jóleső igazolása annak, hogy a nagyváradi földben csodás és isteni élet szunnyad, amit szent lendülettel sugároz ki az ő fiaira.

Megzsarolt uri családok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Még a télen történt, hogy D. L. szegedi bankigazgatót megfenyegették, hogy ha egyik templom oldalában el nem helyez 10 ezer koronát, akkor három nap alatt halott lesz. A fenyegető levelek aláírása ez volt: Fekete kéz. És az ujjlenyomat is ott diszelgett. D. L. megijedt, elutazott Bécsbe, de följelentette az esetet a rendőrségen. Csakhamar Fodor Irma zápos életű nőt vették gyanuba, aki nagy lábón élt, a kávéházakban pezsgőzött, és akinek az ujjlenyomata megegyezett a zsaroló fekete kéz aláírásával.

Ez a Fodor Irma most a rendőrség kezére került. Nagyon csunya bűn terhelt: egy tizenöt éves uri leányt, aki maga volt a megtestesült jószág, teljesen behalózott és révette, hogy szökjön meg a szülői házból, de előbb lopja el az atyja készpénzét, vigye el az értékesebb ruhaféléket. A szülőket pedig valóságos kétségbeesésbe kívánta kergetni: levelet íratott a kis leánynyal, hogy öngyilkossá lesz, a Tiszába veti magát, holttestét ne is keressék.

A leány a múlt héten csakugyan eltűnt. Az emeleti lakásból éjszaka kiszokott, hátrahagyta a bucsulevelet, elvitt két darab ezerekoronást, más, kisebb pénzt is, valamint értékes ruhaféléket. A leány előbb minden ismerősétől érzékenyen elbucszott és az anyjával szemben is úgy viselkedett, hogy bizonyosra vették az öngyilkosságot és a rendőrségen be is jelentették az eltűnést.

Közben Fodor Irma a kétségbeesett családhoz befarakodott és krokodilkönyveket sirt, hogy a leányka után ő is a halálba menekül. Erre azonban nem került a sor. Egy, a házban lakó vasuti tiszt megadta az első nyomot és Fodor Irma terménykereskedői alkalmazott e szerint gyanus színbe keveredett. A rendőrség emlékezett a hírből fekete kéz-históriára, Fodor Irmát különben is régóta figyelték e Dreyer József dr. alkapitány nyomozása megállapította a következőket:

A 15 éves beivárosi uri leányt Fodor Irma szöktezte meg, egyik barátjáné közbenjöttével. A leány az ellopott 2000 koronát átadta a fekete kéznek, aki 100 koronát adott vissza, azal az utasítással, hogy utazzon el Orosházára, a Gyopáros fürdőre, 6 majd napok múlva, amikor a szülők minden nyomot elvesszítettek, utána szökik, aztán tovább mennek Budapest felé. A leányt és a fekete kéz barátját ott találták Gyopároson, hazakisérték őket. A leánynál — a nevére kiállított — családkönyvet találtak, hamisított adatokkal, — hogy ezzel mit tervezett a fekete kéz, nem lehet pontosan tudni. Bizonyos, hogy rosszat.

A rendőrségen alaposan vallatásra fogták a fekete kezét, aki a szokott módjára szerint vakmerően tagadott. Végül annyit beismer, hogy megkapta az ezereket, azonban nem aota előt. „Elveszítette”, ismételte konokul.

Fodor Irmát a rendőrség orgazdaság bűntette miatt letartóztatta és átadta az ügyészségnek.

A kiskoru urileányt az izgalom anynyira megviselték, hogy súlyos betegen fekszik a szülei lakásán. Az édesanyját folyton kéri, hogy bocsássa meg az ő nagy bűnét.

Husz korona egy ezres felváltásáért.

Drágább az ebéd Csermón mint a Ritznél.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A háborus viszonyok alatti „minden szabad világban” az emberi pénzsóvárgás legjellegzetesebb eseteit szolgáltatja az a vidék, amelyről a városi lakosság rendszerint mint boldog vidékről szokott megemlékezni s amely mindég úgy él a nagyvárosiak szemében, mint eldorádó, ahol bőven van minden, ami a háborus világban értéket jelent. Erre a teltfogásra, erre a közhitre cáfolnak reá azok a képek, amelyeket alább mutatunk be a kapzsiság kifejezéséül, annak bizonyosságául, hogy sehol a világon talán úgy nem burjánzik a háborus konjunktúrák ügyes kihasználása, mint ezeken a tejjel-mézzel telt faluhelyeken, ott, ahol az élelmiszer a legbővebben kellene, hogy rendelkezésére álljon a lakoságnak.

Hogy a képek, amiket elmondandók leszünk, élénkebben és szembetűnőbben álljon az olvasó előtt, el kell mondanunk előbb azt, hogy a fővárosban, ott, ahol tudvalevőleg fokozottabb a drágaság, nehezebbek a megélhetési viszonyok, minő terhet jelent egy vendéglőben eitogyasztott ebéd, vagy vacsora, mit jelent az, hogyha valaki kényyszerítve van Budapesten a legelsőrendű étteremben megvacsorázni. Egy aradi ur, amikor pár nappal ezelőtt Budapesten járt a Ritz szálló éttermében, amely tudvalevőleg Budapest egyik legdrágábbnak tartott étterme, egy kilepc koronás menüt fogyasztott el vacsorára. A vacsora a következőből állott: erő leves, rá ragout, szegedi csirkepaprikás, tészta, gyümölcs és sajt.

Ugyanekkor Aradvármegye Csermő községében június 30-án, amikor nagy vásár volt, a következő épületes dolog történt az ottani nagyvendéglőben.

Egyik aradi erdészmérnök néhány jegyző és pap ismerősével, amikor elvégezte dolgát a vásárban, déltájban betért a nagy kocsimába megebédelni. Elmúlván a régi jó szokás a tarisznyázás, kénytelen volt betérni ismerősével a vendéglői asztalhoz, hogy egy pár falat meleg ételt vegyen magához s ott pihenje ki a vásárlással járó fáradságait. Az ebédje nem volt gazdag, korántsem olyan, mint a Ritz szállóbeli menü, hanem a következő: egy hajdani „zóna” nagyságu sertéspörkölt, egy darab kenyér, egy csésze fekete kávé, egy üveg bicska nyitogató bor s két üveg víz. Fizetésre került a sor s a vendéglős előterjeszti a számlát 15 korona 60 fillérről, mond tizenöt korona hatvan fillérről.

Ez az összeg magában véve is éppen eleget mond. Minden kommentár nélkül élénken bizonyítja, hogy a boldog vidéken milyen olcsó a megélhetés, szemben a főváros elsőrangú éttermével, az emberek milyen szerények, mennyire tiszteletben tartják másoknak a megélhetési lehetőségét.

Az ebédén résztvettek felháborodása még el sem ült, amikor egy mindenkéül jellemzőbb kis eset adta elő magát, amely a legnagyobb erkölcsi felháborodást váltotta ki mindenkiben, aki az esetnek szemtanúja volt.

Egy paraszti ember, borjút vásárolt, s mert csak ezer koronása volt, az eladó a pénzből nem tudott neki visszaadni. A paraszti a vendéglőben ebédelt nadrágos urakhoz fordult az a kérelemmel, hogy váltsák fel neki a pénzt, s mert tudta azt, hogy a „köszönöm szépen” világ régen elmúlt, minden tartózkodás nélkül felajánlotta az ezer koronás felváltásának ellenértékéül tíz koronát. A vendéglői társaság egyik tagja sem volt abban a helyzetben, hogy fel tudta volna váltani a pénzt, s mert úgy

látták, hogy a vásár elég nagy forgalmat hozott a kocsimárosnak, figyelmeztették a paraszti, hogy kérésével forduljon a kocsimároshoz, próbáljon nála szerencsét. A tanácsot követte a paraszti, s a kocsima tulajdonosához fordult, aki helyett egy hölgy vette át a kérését, s aki minden tartózkodás nélkül a vendégek füle hallatára kijelentette, hogy kész felváltani az ezer koronát, de csak abban az esetben, ha a paraszti husz koronát fizet a felváltásért. A parasztnak kellett az aprópénz, nem sokat gondolkodott a dolog felett, letízette a husz korona váltásdíjat, s boldogan sietett aprópénzével a borju vásár lebonyolításához.

A vendéglői asztaltársaság felháborodással nézte végig az esetet, s megdöbbent a szívtelenségnél, a helyzet kihasználásának ilyen bántó megnyilatkozásán. Azért, mert leolvasott valaki hat darab százast, két darab ötvenest és tizenöt darab husz koronást, a két pernyi munkáért husz koronával díjaztatta magát. Ki hitte volna azt valaha, hogy eljön még ez a világ is, s hogy ezt természetesnek, megengedhetőnek fogja találni az, aki a pénzt váltotta. Ép úgy, mint az, aki a pénzt elfogadta.

A vendéglőbe betért ebédelő társaság szomorúan távozott a korán sem vig asztal mellől. Azzal a szomorú tudattal vigasztalódtak, hogy ez a két eset nem egyedül álló, de mindennapi s bőven ontja a hasonló eseteket a boldog vidék.

TORVÉNYKEZÉS.

A kimpolungi mészégető.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Aradon letartóztatott különös ember állott tegnap a nagyváradi királyi törvényszék gyorsított ügyekben ítélkező büntető tanácsa előtt. Drach Rafael volt a vádlott, a vád okirathamisításról s véderő elleni büntettről szólt. Drach mészégetőnek nevezte magát, akinek telepét az oroszok elpusztították Kimpolungban, Bukovinában. Ott kellett volna neki sorozásra előállni, de ő egy Landstrum Legitimations Blat-t kiállított a saját nevére, átszökött a határon s Kolozsváron kötött ki. Itt vett egy kézi nyomdát, amely a bűnjelek közt szerepelt s a Kimpolungból hozott nyomtatványra ráhamisította, hogy ő alkalmasan a katonai szolgálatra. Ezekhez a lapokhoz pedig Kimpolungban úgy jutott, hogy mint értelmes mészégetőt, a sorozásoknál irnokként használták.

Ezután Aradra ment, ahol gyanusnak találta a katonai rendőrség s igazolásra szólította fel Drach Rafaelt. Megállapították nagyhamar, hogy a nála levő okmányok hamisak és sorozóbizottság elé állították. Alkalmasnak bizonyult a katonai szolgálatra. Most a bíróság előtt számolt az okmányhamisításért.

Drach Rafael kijelentette, hogy nem akart szökni. Vagyona elpusztult, elkésett a sorozásról, félt a következményektől, tehát megszökött. A hamisítást azért követte el, mert nem akarta, hogy míg sorozás alá áll, kelemetlen-sége legyen. Drach Rafael kérte, úgy ítéljék el, hogy katona lehessen, mert katona szeretne lenni a fronton. Hat havi börtönre ítélték, fellebezett, a királyi ügyész is.

Az „ARADI KÖZLÖNY”

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és dohánytözsdeben

Késik a főispánok kinevezése

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A hivatalos lap mai száma folytatónként közli a Tisza-kormány főispánjainak felmentését. E szerint a király Sándor János belügyminiszter előterjesztésére Sziklay Ede Abauj-torna vármegye és Kassa, Szász József Alsófehér és Marostorda vármegyék, Szinnyei-Merse István Arva és Zemplén vármegyék, Purgly Sándor dr. Bácsbodrog vármegye, Zombor és Szabadka városok, Majláth István Bars vármegye, Ambrus Sándor Békés vármegye, Buttykay Ferenc Bereg vármegye, Tarnay Gyula dr. Borsod vármegye és Miskolc, Markovits Manó Csanád vármegye, Gyalokay Sándor Csik vármegye, Cicatricis Lajos dr. Csongrád vármegye, Szeged és Hódmezővásárhely, Meszlény Pál Esztergom vármegye, Széchenyi Viktor gróf Fejér vármegye és Székesfehérvár, Széll József Fogaras vármegye, Szodfridt József Győr vármegye és Győr, Domahidy Elemér Hajdu vármegye és Debrecen, Szentkereszty Béla báró Háromszék vármegye, Keglevich Gyula gróf Heves vármegye, Ivánka István Hort vármegye és Selmechánya, Mara László, Hunyad vármegye, Szápary György gr. Jásznagykunszolnok vármegye, Bethlen Ödön gróf Kolozs vármegye és Kolozsvár, Kürthy István Komárom vármegye és Komárom, Medve Zoltán dr. Krassószörény vármegye, Kiszely Arpád dr. Liptó vármegye, Prónay Mihály Nógrád vármegye, Nyegre László Maramaros vármegye, Szontagh Jenő Moson vármegye, Craus István Nyitra vármegye, Ráday Gedeon gróf Pestpilis-soltkiskun vármegye és Kecskemét, Bartal Aurél Pozsony vármegye és Pozsony, Bujanovics Gyula Sáros vármegye, Makfalvy Géza Somogy vármegye, Baán Endre dr. Sopron vármegye és Sopron, Ujfalussy Dezső dr. Szabolcs vármegye, Csaba Adorján Szatmár vármegye és Szatmárnémeti, Walbaum Frigyes Szeben vármegye, Péchy Imre Szilágy vármegye, Joannovich Sándor Temes vármegye és Temesvár, Kovács-Sebestyén Endre Tolna vármegye, Betegh Miklós dr. Tordaaranyos vármegye, Delimanics Lajos dr. Torontál vármegye, Szalvasky Gyula báró Trencsén vármegye, Ugron János Udvarhely vármegye, Becsky Emil Ugocsa vármegye, Sztáray Gábor gróf Ungvármegye, Balás Béla dr. Zalavármegye, Kürthy Lajos báró Zólyom és Turóc vármegye, Cziffra Kálmán Nagyvárad, Daniél Tibor báró Pancsova és Versec és Matkovics Béla Ujvidek szabad királyi városok főispánját ezen állásuktól szolgálatuk elismerése mellett felmentette és megengedte, hogy a felmentett főispánok, a míg utódjukat ki nem nevezi, vagy a főispáni teendőik ellátásáról esetleg máskép nem történik intézkedés, a főispáni teendőket tovább ellássák.

A távozó főispánok közül többen kitüntetést kaptak, Buttykay Ferenc a II. osztályú polgári hadiérdemkeresztet, Markovics Manó, a Lipótrend lovagkeresztjét, Gyalokay Sándor a II. osztályú polgári hadi érdemkeresztet, Széchenyi Viktor gróf a Lipót-rend lovagkeresztjét, Ivánka István, Kürthy István, Szontagh Jenő a Lipót-rend lovagkeresztjét, Péchy Imre a II. osztályú polgári hadi érdemkeresztet, Kovács-Sebestyén Endre a Lipót-rend lovagkeresztjét, Ugron János a II. osztályú polgári hadi érdemkeresztet, Becsky Emil, Balás Béla dr. a Lipót-rend lovagkeresztjét és Sztáray Gábor gróf a II. osztályú polgári hadi érdemkeresztet kapták.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A hivatalos lap mai száma egész sereg főispán felmentéséről hoz kéziratot, de az új főispánok

LEGUJABB.

Reggel 2 órakor érkezett telefonjelentés.
Orosz hazugságok hadparancsban.

Pétervár. Kerenski hadügyminiszter táviratot intézett a miniszterelnökhöz, melyben azt írja, hogy az orosz hadsereg július 1-én megkezdte az offenzívát. Kéri a miniszterelnököt, hogy az ebben résztvevő csapatoknak átadhassa a vörös zászlót és azokat „július elseje” hadseregnek neveztesse el. — A miniszterelnök szintén táviratban válaszolt, mely szerint nagy örömmel tölti el Kerenski kérése és azt készségesen megengedi. Kerenski erre ilyen tartalmu napiparancsot adott ki, mely szerint az a készség, mely az orosz részről megnyilvánult a békére Ausztria-Magyarországot és Németországot arra indította, hogy áruló künökbékét ajánljon föl. Ezzel szemben ő az egész orosz hadseregnek csak egy parancsot ad ki és ez: előre!

Stockholm. A Pétervári Távirati Ügynökség jelenti: A délnyugati arcvonal főparancsnoksága a következő hadseregpáncsot adta ki: A délnyugati arcvonalon harcoló hadseregek legyőzték az ellenséget és be nyomták vonalait. A döntő harc, amelytől az orosz nép sorsa és szabadsága függ, megkezdődött. A délnyugati arcvonalon harcoló testvéreink győzelmesen nyomulnak előre és gyors támogatást kérnek tőlünk. Mi nem leszünk árulók.

Az ellenség hallani fogja ágyunk dörgését. — Felszólítom a délnyugati arcvonalon lévő csapatokat, hogy fejtsek ki minden erejüket, mert különben elátkoz beuntük az orosz nép, amely szabadságának, becsületének védelmét ránk bízta.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: A keleti arcvonalon az oroszok Zborov vidékén fejtették ki nagyobb harci tevékenységet. Nagy tömegekkel sikerült első vonalunkat visszazoritani, azonban tartalékaink gyors harc bavevésével második vonalunkban visszazoritottuk őket. Egy magyar osztágot, mely magaslati álláson szilárdan kitartott, két oldalról körülveve, az oroszok elfogták. Konjuchinál nem jutottak előbbre az oroszok. A Brzezany és Dnyeszter közötti részen a német és török csapatok az állásokat megtartották.

Washington. A Hunter-ügynökség jelenti: Az amerikai kormány közlése szerint Anglia újabb 25 millió dollár kölcsönt kapott.

Berlin. Emlenburger tanár, a híres ideg orvos ma délután meghalt.

— **Megszűnt ujság.** A Szegedi Híradó, az ország legrégebb napilapja, nyomdai munkások hiánya miatt, rövid időre megszüntette megjelenését. A Szegedi Híradó több mint hatvan esztendő óta tekinthet vissza és mondhatni diadroságos múltat, mert az írói közül, főképp az elnyomatás korszakában, többen valóságos hősei voltak a magyar zurnalisztikának, később pedig magvetői voltak a szegedi közéletet munkáló eszméknek. Az írói közül a jelesebbek voltak Kempelen Győző, (akit a Bach-korszak alatt a szerkesztőségéből a börtönbe hurcoltak egy hazafias cikkért), Szabados János, Szeged későbbi poeta helyettespolgármestere, Nagy Sándor (Senex), a híres veterán író, Lévy Ferenc, a későbbi min. osztálytanácsos, Mayer Miklós, a későbbi miniszteri titkár, Gárdonyi Géza, Lipcsey Adám, Kemechey Jenő, Kanizsai Csuka Ferenc, Irányi Dezső törv. bíró, Palócz László, Főkövi Lajos, Lázár György dr. polgármester, Ujvári Péter, Kovács János, Rudnyánszky Gyula, Szabó László, Szmolány Nándor, Cserő Ede, Liptay Imre. A Szegedi Híradó fedezte fel az irodalomnak Tömörkényi Istvánt, aki ifjúságában öt esztendeig ennek a lapnak volt a belső dolgozó-társa. A lap évtizedeken át irányítója volt a szegedi közéletnek és életrekelte sok-sok üdvös mozgalomnak és városi alkotásnak. A sajtó minden őszinte barátja melegen óhajtja, hogy a magyar zurnalisztika és Szeged város történetében oly nagy múltú és érdemes lap mostani elavvása ne tartson sokáig, hanem mielőbb támadjon föl egy új, hossza életre, hogy megismosodott erővel folytassa áldásos működését a városért és a magyarságért. A Szegedi Híradó kiadója, Endrényi Imre sok áldozással, lelkes szeretettel a sajtó ügye és a városa iránt több, mint egy negyedszázadon át szinte emberfeletti munkával és energiával tartotta a lelket a lapon és most — önhibáján kívül — a lapot egyidőre megszüntette.

— **Psilander szobra.** Koppenhágai híradás szerint a nemrég elhunyt Psilander Valdemár mozziszinésznek basztai szobrot emelnek. A szobor már el is készült és ahhoz Psilander a halála előtt egy hónappal ült modellt. A mű-

vész életében gyűjtötték már hisztarikus leányok, filmgyárosok és mozzisták, akik milliókat kerestek azon, hogy Psilandert szép embernek tartották a nők, és a nők kedvence beteg, alig tudva már járni, elment a szobrászhoz, hogy az utókor számára pózba vágja magát. Akik látták a szobrot megdöbbentettek, hogy az arcvonások nem azokra hódító, ragyogó férfi szépségnek a kifejezői, hanem egy a betegség-től megtört ember szenvedését megörökítő vésőnyomok. A fehér márványból készült szobrot nem sokára felállítják Psilander sírján.

— **A hákírattit házassága.** Budapestről telefonálja tudósítónk: Buzás József, a Fehérvári-uti rablógyilkos, akit a hadosztálybíróóság tudvalevőleg halálra ítelt, a fogházban házasságot kötött Kordik Emmával. A leány áldott állapotban van és azt akarta, hogy gyermeke ne legyen törvénytelen.

— **Elhalasztották a strand-ünnepélyt.** Az Országos Gyermekevédő Liga tudvalevőleg f. hó 7-én, szombaton és 8-án, vasárnap gyermeknapot rendez Aradon. Erre való tekintettel a szombatra kitűzött strand-ünnepélyt a rendezőség elhalasztotta s az ünnepély napját később fogja közzétenni. Ugyancsak a gyermeknap miatt már esütőtől, július 5-én bezárultak a hadosztályok kapui. Ez alkalommal még hangversenyt rendez a 33. gyalogezred zenekara Zeller Sándor karmester vezetésével délután fél 6 órától fél 7 óráig a kulturpalota mellett.

— **Gyermeknapok Aradon.** Közvetlenül a szombathoz és a vasárnaphoz, amikor a gyermeknap lesz Aradon, amilyen mértékben közelebb jön ez a dátum, olyan mértékben fokozódik a jótékony közönség érdeklődése az ügy iránt. Mindenki elkészíti filléreit és koronáit, amelyeket most igazán nemcsak adományoz a közönség. Nem jelent a gyermeknap megterhelést senkire nézve, mert a rendezők nem kérnek sokat és igazán csakis arra számítanak, amit anélkül, hogy megérezne, nélkülözni tud mindenki.

— **Cukrosomagoló és papirzacskók Kerpelnél.**

MOZGOKEPSZINHAZ.

* **Nordisk-repriz Psilanderrel az Apollóban.** (Egyiptom gyöngye.) Az Apolló kiváló reprizeinek sorát szerdán az „Egyiptom gyöngyével” folytatja. A közönség még bizonyára kellemesen emlékszik vissza erre a csodásan szép Nordisk-filmre, amelyben Psilanderrel utolsó szerepeinek egyikét kreálta. Akik szeretik a Psilander-filmeket és a keleti tárgy mozidatábot, azoknak kedves szórakozást fog nyújtani az Apolló reprize.

* **Ibsen-dráma az Apollóban.** (Terje Vigen) A legszenzációsabb mozifilmnek méreteit is fölulmuló drámát mutat be péntektől kezdve az Apolló-színház. A Nordisk-filmgyár remeke a film, amelyben Ibsen világhírű költeményét: Terje Vigen dolgozta fel. Ibsen híres költeménye az angol-norvég háborúból meríti témáját s így a Nordisk-filmgyár hálás anyagra talált a film elkészítésénél.

A NYARI IDÉNY BEALTAVAL tisztelettel kérjük előfizetőinket, hogy új lakcímeiket, a hova a lap küldését kívánják, a pontos küldés szempontjából — a legutolsó tartózkodási hely megjelölése mellett — a kiadóhivatallal közöljék. :-

Kirabolták az anyacárnét.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A francia lapokban gyakran olvashatók cikkek, amelyek a trónjavesztett Romanovok sorsával és életével foglalkoznak s az orosz forradalom emez áldozataival szemben őszinte szimpátiával viseltetnek. A „Figaró” egyik legutóbb hozzánk érkezett számában Masszon Frigyes a francia Akadémia neves tagja ír egy közleményt, mely érdekességéből fogva különösen megérdemli a figyelmet.

Masszon e cikket Mária Feodorovának az anyacárnénak szenteli, s őszinte szeretettel beszél el az orosz forradalomnak tulkapásait, amelyeknél fogva az anyacárnénak őszinte szenvednie kellett. Hogyan támadtak rá ugyszólván éjnek idején, s hogyan zavarták meg jaltai magányában?

A háborus szenvedés közül kevés érdemli meg annyira a részvétet és tiszteletet — írja Masszon — mint az anyacárné. S leírja a már csaknem 70 éves hercegnő életét, amely gyermekesétől még a cári házért való örökös rettegésben telt el. Jellemzi erős uralkodni vágyását, intellektualitását, befolyását az orosz politikára, amelynek irányítása az utolsó években azonban mióta a Rasputinok az udvarnál hatalomra kerültek, mind inkább-inkább kisiklott kezeiből. Végre elhagyta Kiewet és vejének Mihajlovics Sándor nagyhercegnek falusi jószágára, Jaltára vonult vissza. Itt érezte meg az ősz asszony először az orosz forradalom nyomait.

Április 26-áról 27-ére virradó hajnalon két hadihajó jelent meg a jaltai öbölben. A kora reggeli órákban három-négyszáz matróz hagyta el a fedélzetet s megindult Dulber és Csair városok ellen, ahol a montenegrói hercegnő Milicza és Itane éltek, nemkülönbén Sándor nagyherceg jaltai kastélya felé. Ebben az időben az utvonalon, amely az anyacárné katélya felé vezetett katonákkal megtelt a automobilok rohantak s majdnön a kastély kertjéhez érkeztek, leugráltak az automobilból és körülvették a villát, majd hajnali öt óra felé bevonultak az agg cárnő termeibe. A tisztok, akiknek

Kevés és drága a szappan!

Mosakodjunk „ZOLIN” szappanpótló mosdótablettával!
Mindenütt kapható! Készíti: Brázay Kálmán szappangyára, Budafok.

uniformisában Masszon kételkedik, betörték a cárnő hálószobájába is s felkeltek a hercegnőt, akinek alig maradt annyi ideje, hogy vállaira egy reggeli ruhát vessen. S megkezdődött a házkutatás.

— Kinek a parancsára jönnek önk? Kérdezte Mária Feodorovna.

— A provizórikus kormány parancsára. Ez természetesen hazugság volt, de a cárnőnek engedelmessékednie kellett.

Két óráig tartott a házkutatás. Pédátlan durvasággal kutattak össze mindent a jövevények, ágyakat, ruhákat, szőnyeget, éjjeli szekrényeket, végül egy szekrényre találtak, mely régi, félszázados leveleket rejtgetett. Emlékeket a szebb időkből. A katonák azonban ezt is magukkal vitték. Egyáltalán mindent magukkal vittek, ami gyanusnak tetszett nekik, így például egy dán nyelven írott bibliát, melynek szélére a cárnő még mint ifjú asszony jegyzeteket csinált. A katonák ugyanilyen módon tartották házkutatást a szomszédvillákban lakó Xenia és Olga nagyhercegnők lakásában is s csak délután három órakor, midőn eltávoztak, lehetett nagyjából megállapítani, hogy mit vittek magukkal: egy csomó drága porcellán nippet, gyűrűket, órákat, ékszereket, asztali edényeket, több mindenfélét.

E vállalkozásnak tulajdonképeni vezetője egy Werkowszky nevű ezredes volt, aki 1905-ig a cári apródok parancsnoka volt s akit akkor forradalmi viselkedése miatt az udvartól eltávolítottak. Tiszti rangját is csak az anyacárnő közbelépésére hagyták meg. Mindenesetre nagy karakter lehet, hogy uralkodónőjének jóságát így halálta meg.

Ennek az éjszakának a története eljutott az angol és dán követekhez is s a Buchanan angol nagykövet sietve felkereste Lwow miniszterelnököt, aki egy nyilatkozatot adott ki, amely szerint az orosz kormány soha senkinek nem adott parancsot, hogy a cárnővel szemben hasonló módon járasson el s mindent el fog követni, hogy hasonló események többé ne történhessenek. A Fekete-tengeri flotta admirálisa pedig megígérte, hogy az anyacárnő biztonságáért és nyugalmaért szentül ő lesz fe-

lelő. Valószínűleg hasonló biztonságot és nyugalmat gondolt, mint amelyet a cári család élvezett a Cárskoje-Szélóban s amelyről a párisi Journal hozott érdekes tudósítást, akinek munkatársa a lemondott cár száműzetésében meglátogatta. Ma már az egész cári család a Péter Pál erődben senyved.

NYARI SZINHÁZ.

ARAD, 1917. évi július hó 4-én, szerdán:
Csárdáskirályné.

Operett 3 felvonásban.

— Az előadás kezdete 7 és fél órakor —

A szerkesztésért felel:

Stauber József.

Új könyvek.

* „Stambul rózsája” számot” adott e héten Ineze Sándor népszerű hetilapja, a *Színházi Élet*. A különösen érdekes számnak a rendes rovatok adnak még érdeklődésre számotartó jelleget. Egyes szám ára 40 fillér. Kapható minden dohánytűzsdében. Előfizetési ár negyedévre 4 korona. Új előfizetők ingyen kapják a Medgyasszay Albumot, a „Három a kislány” és „Csárdáskirályné” albumot a „Csárdáskirályné” teljes szövegével. Mutatványszám ingyen. Kiadóhivatal: Erzsébet-körút 24.

* Az *Érdekes Ujság* az elmúlt félév alatt újabb bizonyosságát adta annak, hogy a leggazdagabb, legszebb és a legérdekesebb magyar képes hetilap. Az *Érdekes Ujság* Dekameronja, Az *Érdekes Ujság* Háborus Albuma mellett bevezette Az *Érdekes Ujság* könyveit is, melyek a legjobb magyar írók regényeit és elbeszéléseit tartalmazzák. A július 1-én belépő előfizetők kívánatra ingyen kapják meg e sorozatból Molnár Ferencnek Az aravími erdő című kötetét és egyszersmind jogot váltanak arra, hogy ugyancsak ingyen kapják Szomaházy Istvánnak október folyamán megjelenő Egy éjszaka Péterpusztán című könyvét előfizetési feltételeink értelmében. Most belépő előfizetők számára még egy kedvezményt tartogat Az *Érdekes Ujság*, amennyiben a szenzációs Koronázási Album most készülő második kiadását 20 korona helyett 15 koronáért rendelhetik meg. Az *Érdekes Ujság* előfizetési ára negyedévenként 5 korona.

Brauf Adolf és gyermekei Magda, Klára és Erzsike, valamint az alulírott rokonság is fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy a felejthetetlen jó hitves, odaadó gyöngéd anyja, gyermek és rokon,

Braun Adolfné szül. Berger Erzsébet,

f. hó 3-án hajnali 1/8 órakor, élete 32-ik és boldog házasságának 8-ik évében, váratlanul elhunyt.

Drága halottunk földi maradványait f. hó 4-én d. u. 5 órakor fogjuk az Ujmikélakai fatelepen lévő gyászházból az aradi izr. sírkertbe örök nyugovó helyére kísérni.

Aldás és béke lengjen poral fölött!

Arad-Ujmikélaka, 1917. évi július hó 3.

Id. Berger Jakab, édesapja. Dr. Balog Elemér, fivére. Braun Miksa, Braun Fülöp, sógorai. Braun Miksáné szül. Spitzer Mária. Braun Fülöpné szül. Büchler Malvin, sógornői. 4402

Van szerencsém az igen tisztelt vevőközönségem tudomására hozni, miszerint a hadsereg kötelekéből elbocsáttattam és **Pankotán** saját házamban volt

uri szabó üzletemet

a legdivatosabb és legfinomabb kelmékkel felszerelve, újolag

megnyitottam

s a legjutányosabb áron állok ismét a mélyen tisztelt megrendelőim rendelkezésére. Szíves pártfogásukat újolag kérve, vagyok tisztelettel

Weisz József férfiszabó.

A Hátszegi

Felső Kereskedelmi Iskolával és Női Kereskedelmi Szaktanfolyammal

kapcsolatos

Internátus.

4071

Ellátási díj 1000 korona. A főbb felügyelete alatt külön izraelita menza. Erőtségi vizsgálat. Allasközvetítés. Beiratás levél útján is eszközölhető. Prospektus ingyen. A délkeleti kárpatok legszebb és legegészségesebb vidéken.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.

Peppo hintőpor „ „ „ 1 kor. — fill.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruházatuk

kiirtására legjobb szer a PETRIS folyadék, ára 2 kor. és HADAR hintőpor, ára 2 kor.

Szőrvesztő-

Depillor.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt arc, nyak vagy karkról, stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. Ára utasítással 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszerárában

Arad, Andassy-ut. 22 szám.

Magyar gyógyborok

Kitűnő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosztó szer, finom fűszeres ízű, zsongító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbeteg részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepsin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepsin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszerárában Arad, Szabadság-tér.

5-6 tányér leves 24 fill.

„Bergmanna“ buszá leveles,

teljesen pótolja a husleveset, tartalmaz: Julienne-t, szárított zöldséget, carfiolt és gombát. —: 1 csomag (5-6 tányér levesnek elegendő). **Ára 24 fill.**

Tömegelőmezőknek előnyös külön árajánlatok

Mindenütt kapható!
Képviselet: 4227

László B. Jenő,

Arad, Kazinczy-utca 2. szám.

527—1917. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági székének közterein és közutain lévő vadgesztenye fák ezidei termésének gyűjtési jogára folyó év július hó 9-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok az árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1917. évi június hó 25-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

536—1917. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági székének az ezidei Maccsinek lilés által bérelt Gellin-dulóbéli 817. és 882. számú parcellákra folyó évi július hó 9-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan, az árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1917. évi június hó 25-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

31529—1917. kh.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a 11. F. sz. német katonai kórház, mely a Teleky-utca 27—28. sz. a. lévő gör. kel. román leányiskolában volt elhelyezve, Aradról való eltávozásakor ezen intézet udvarán egy szeretlen egyéni kiköcsörözött szekert hagyt hátra.

Felhívom a székér tulajdonosát, hogy tulajdonjogát hivatalomnál 1 év és 1 nap alatt igazolja, mert ellenkező esetben a székér mint gazdátlan, nyilvános árverésen a legtöbbet ígérnek készpénzfizetés ellenében el fog adatni.

Arad, 1917. június hó 18-án.

Green, főkapitány

743—1917.

Árverési hirdetés.

Szentmárton község tulajdonát képező egy drb 8 éves 170 cm. magas, tenyésztésre nem alkalmas ménlovat (már kiherélve) **f. hó 8-án vasárnap d. e. 8 órakor** a község házában nyilvános árverésen eladjuk.

A levett ár s az ennek megfelelő III. fokozati bélyegilleték azonnal lefizetendő.

Szentmárton, 1917. július 1.

4395

Előljáróság.

2063—1917. sz.

Földhaszonbérbe adás.

Az aradi gör. kel. román Consistorium közhírré teszi és ezennel meghívja mindazokat, kik haszonbérbe óhajtják venni az aradi gör. kel. román egyházmegye tulajdonát képező Csermő község határában lévő és a csermői 384. sz. tájkvben A. I. 2—4. alatt felvett 83¹⁰⁰⁰/₁₁₀₀ kishold területű földbirtokot, melyen gazdasági épületek is vannak, hogy arra vonatkozó írásbeli ajánlataikat **1917. évi augusztus hó 1-ig** azon Consistoriumhoz adják be. Az ajánlatokban tüntessék ki számokkal és betűkkel is az ajánlott évibér összegét oly kijelentéssel, hogy a részletes haszonbéri feltételeket ismerik és feltétlenül elfogadják és hivatkozással a nyugta kelte és számára említsek meg, hogy 1700 koronát tettek le készpénzben bánatpénzül a Consistorium pénztárnál.

A bérbeadás a leendő bérivel megállapodásához képest **1917. évi október hó 1-től** számítandó egy, esetleg több egymásután következő gazdasági évre fog eszközöltetni.

A részletes haszonbéri feltételek az aradi gör. kel. román egyházmegyei Consistorium irodájában tekinthetők meg.

Arad, 1917. évi június hó 12/25-én.

4367

Az aradi gör. kel. román Consistorium.

AUFRICHT MIKSA

tűzifa, épületfa, szerszám- és műbutorfa kereskedő

ARAD, Kossuth-utca végén (ó-temető előtt.)

Városi és megyei telefon 69.

3155

Ajánl kocsigyártó iparhoz tartozó faanyagokat, u. m.: kőris löcsfát, kőris- és bükkfa kerékalpat, küllöt, bükkhasítványt, gömbölyű, és faragott nyírfarudat, ökörjármokat, továbbá gazdasági faárukat, u. m.: kapa-, kaszanyél, rudfák (hordáshoz és vendégoldalnak), gabonalapát, geroblye, talicska, nyírfafeprű, sth.

Gyors- és pontos kiszolgálás. Ajánlatokkal szívesen szolgálok

14880—1917.

Pályázati hirdetmény.

Budapest székesfőváros közönsége által boldog emlékeztető József főherceg ur O. cs. és kir. fensége honvédf. parancsnokságának 25. évfordulója alkalmából s annak emlékére, a m. kir. honvédség árva részére, az illetőségre való tekintet nélkül létesített alapítványi helyek közül, jelenleg az Erzsébet leány árvaházban egy hely kerület betöltés alá, mely helyre ezen a pályázat hirdetik.

Az árvaházba való felvételre kellékekkel igazolandó:

- az, hogy a felvételt kért gyermek téglaleg a m. kir. honvédség kötelekbe tartozott vagy tartozó apának törvényes leszármazója,
- vagyontalanság,
- feljárvánál (akik tudniillik apátlanok, vagy anyátlanok) az életben levő szülő vagyontalansága,
- hogy az árva 6. életévét már betöltötte és hogy a 12. életévét még nem haldotta,
- hogy ép testű és elméjű, a himlőn átesett, vagy ellene sikeresen beoltott.

Az árva kora és a szülők elhalálozása hiteles anyakönyvi kivonattal, a testi és elméleti állapot, a himlőoltás és a vagyontalanság közhatalósággal hitelesített orvosi és helyhatósági bizonyítvánnyal igazolandó. A kérlőn felszerelt bélyegtelen kérvények, melyekben a szülő vagy gyám neve, állása és lakhelye (város, megye, utolsó posta) is fel kell tüntetni, folyó év július hó 15-ig a m. kir. honvédelmi miniszterhez nyújtandók be, abannan Budapest székesfőváros hatóságához fognak küldetni és a kijelölési jog gyakorlása végett József főherceg ur O. cs. és kir. fenségéhez fognak felterjesztetni.

Az alapítványi hely az 1917—1918. tanév kezdetén lesz betöltendő s a felvétel vagy fel nem vételről az árva hozzátartozóit Budapest székesfőváros tanácsa hatósági úton fogja értesíteni.

Arad, 1917. június hó 2.

A városi tanács.

Használt élmegvételre keresetetik.**Mesés szép lesz az a hölgy,**

akí az

IBOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arcot vakító fehérre varázsolja és eltünteti mindenféle arctisztítástalanságot. **Ára egy tégelynek 2.—K.**

Ibolya Doré szappan 3 kor., Ibolya Doré tej 1 K 50 fill. Ibolya Doré hölgypor 1 K 50 fill.

Tyukszem ellen

a leghatásosabb szer az
Anagalin.

Ára 1 korona.

Kellemes ízű limonádét

mindenki otthon készíthet 1 adag **CITRAS-eg.**
Ára 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszerárán

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

